

BASIN DUYURUSU

**MART AYI ENFLASYONU, İLERİYE YÖNELİK BEKLEYİŞLER VE FAİZ
ORANLARI**

I. GENEL DEĞERLENDİRME

1. Enflasyonda belirginleşen düşme eğilimi Mart ayında da sürmüştür, tüketici fiyatları (TÜFE) yüzde 1,2, toptan eşya fiyatları (TEFE) ise yüzde 1,9 oranında artmıştır. Yıllık enflasyon oranları hızla gerileyerek TÜFE’de yüzde 65,1, TEFE’de yüzde 77,5 olmuştur (Tablo 1).

2. Geçtiğimiz ayda enflasyon oranının düşmesinde rol oynayan unsurlara ilave olarak, tarım ve gıda fiyatları, Mart ayı enflasyonunun beklenenin önemli ölçüde altında kalmasını sağlamıştır. Tarım ve gıda dışı fiyat artışları ise, uluslararası piyasalarda ham petrol fiyatlarındaki yükselişin kamu fiyatlarını olumsuz etkilemesi ve hizmet grubu fiyatlarındaki katılığın sürmesi nedeni ile Şubat ayına kıyasla daha yüksek gerçekleşmiştir. *Tarım dışı TEFE* yüzde 1,6, *gıda dışı TÜFE* ise yüzde 1,9 oranında artmıştır. Ancak, bu artış oranları da enflasyondaki düşüş eğiliminin sürdüğüne işaret etmektedir.

3. Mevsimsellikten arındırılmış TÜFE ve TEFE’nin üç aylık hareketli ortalamalara göre yıllıklandırılması yoluyla hesaplanan *yıllık enflasyon trendi* geçtiğimiz aylarda gözlenen yavaşlama eğilimini Mart ayında da sürdürmüştür. Mart ayı itibariyle, yıllık enflasyon trendi TEFE’de yüzde 39,7’ye, TÜFE’de ise yüzde 35,5’e gerilemiştir. Yıllık enflasyon trendi, *tarım dışı TEFE*’de yüzde 19,5, *gıda dışı TÜFE*’de yüzde 43,7 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Genel TÜFE, TEFE ve Alt Kalemler

	Yıllık Yüzde Değişim		Aylık Yüzde Değişim		
	2001 Mart	2002 Mart	2002 Ocak	2002 Şubat	2002 Mart
TÜFE	37,5	65,1	5,3	1,8	1,2
Mallar	34,3	77,1	6,4	1,5	0,7
Hizmetler	43,1	45,3	3,2	2,3	2,2
Gıda Dışı	41,7	59,3	3,9	1,3	1,9
TEFE	35,1	77,5	4,2	2,6	1,9
Kamu	31,7	81,2	2,5	0,5	2,0
Özel	36,3	76,2	4,8	3,3	1,8
Özel İmalat Sanayi	38,2	75,5	2,1	0,7	1,3
Tarım Dışı	35,8	77,5	2,3	0,6	1,6
Tarım ve Enerji Dışı	34,7	76,9	1,9	0,7	1,7

Kaynak: TCMB, DİE.

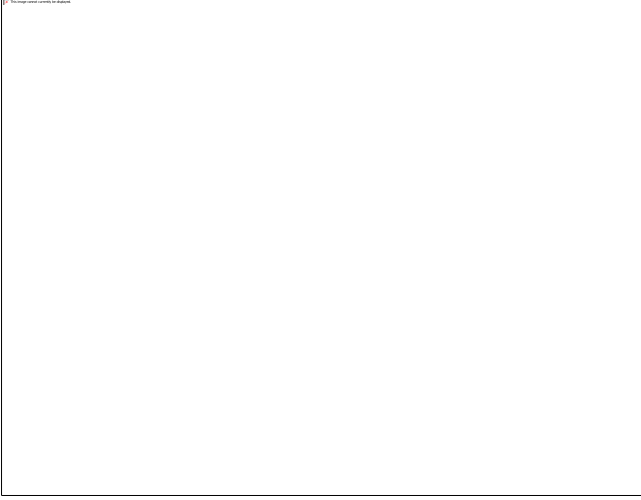
Tüketici Fiyatlarındaki Gelişmeler

4. Ekonomik programın kararlılık ile uygulanmaya devam edilmesi ve öngörülen hedeflere ulaşılması, programa olan güveni pekiştirerek risk priminin düşmesine ve Türk lirasının güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Yurtiçi talepteki durgunluğun sürmesi ve mamul mal stoklarındaki artış da, son iki aydır fiyat artışlarının beklentilerin altında kalmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu gelişmeler ışığında, ekonomik birimler enflasyon beklentilerini aşağı çekmişlerdir.

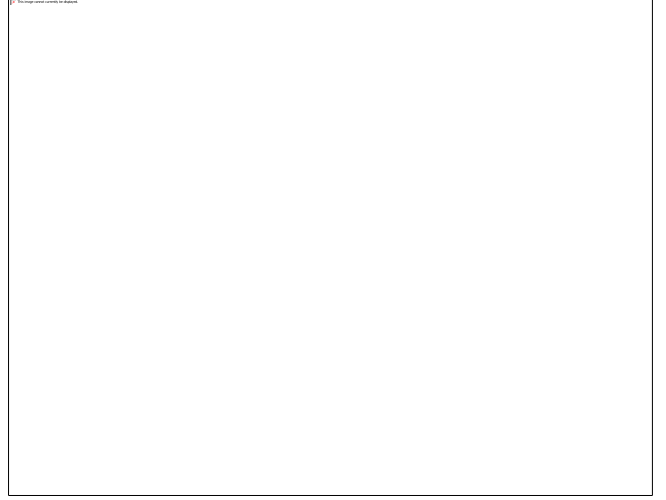
5. Son altı aylık dönemde, aylık bazda, sürekli genel endeksin üzerinde artış gösteren gıda grubu fiyatları Mart ayında yüzde 0,5 oranında gerilemiştir. Bu gelişmede, gıda fiyatlarının yüksek düzeylere ulaşması ve reel gelirlerdeki gerilemenin, gıda ürünlerine olan talebi olumsuz etkilemesinin ve tüketicilerin ikame gıda ürünlerine yönelmelerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Grafik 1: TÜFE ve Gıda Dışı TÜFE

Yıllık Yüzde Değişim

Aylık Yüzde Değişim

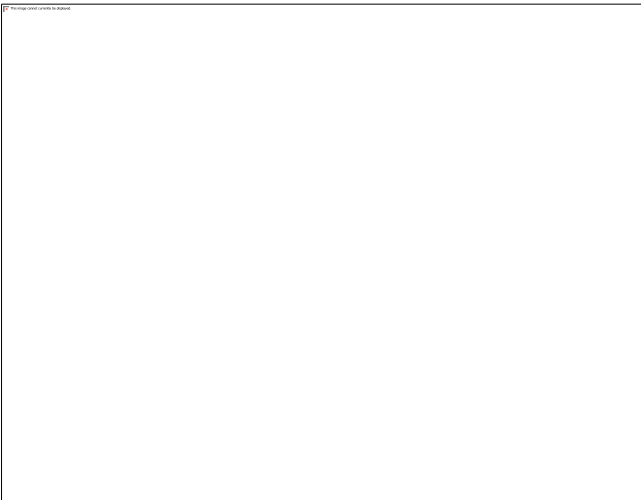

Kaynak: TCMB, DİE.

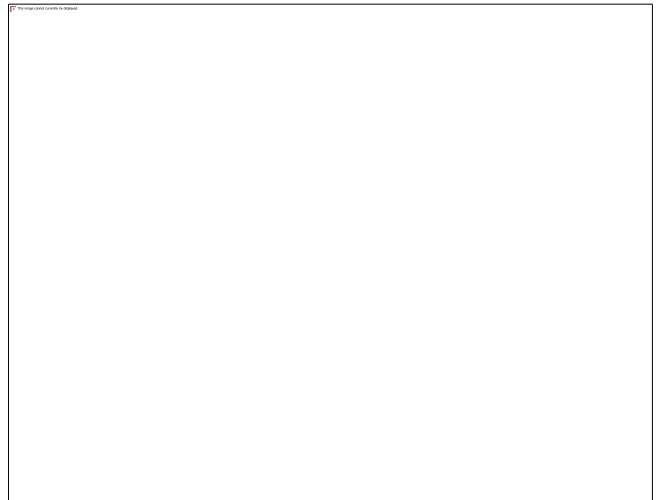
6. 2001 yılı genelindeki durumun aksine, Şubat ve Mart ayında mal grubu fiyatlarındaki aylık artış oranı hizmet grubu fiyatlarındaki artışın altında kalmıştır. Mart ayında mal ve hizmet grubu fiyatlarındaki artış, sırasıyla, yüzde 0,7 ve yüzde 2,2 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu ayda gıda sektörü hariç mal grubu fiyatlarındaki artış ise yüzde 1,5 olmuştur. Sağlık, kültür-eğlence ve mali hizmetler ile lokanta grubunda fiyat artışlarının sürmesi hizmet grubu fiyatlarını olumsuz etkilemiştir.

Grafik 2: Mal Grubu ve Hizmet Grubu Fiyatları

Yıllık Yüzde Değişim

Aylık Yüzde Değişim

Kaynak: TCMB, DİE.

Toptan Eşya Fiyatlarındaki Gelişmeler

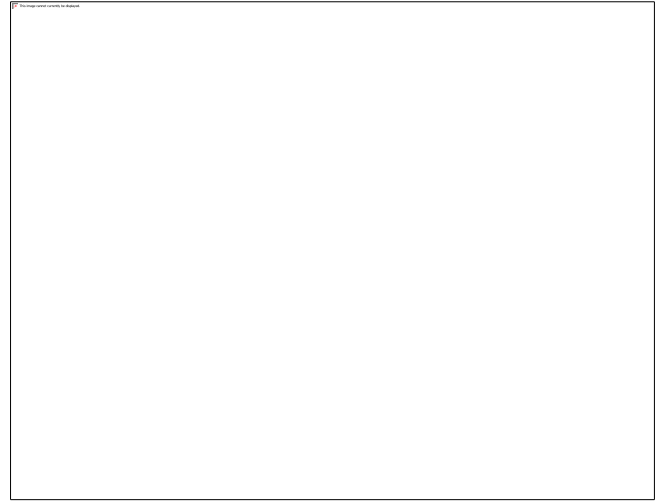
7. Mart ayında TEFE artışını belirleyen temel etken, son yedi yıl ortalamasının oldukça altında artış gösteren tarım fiyatları olmuştur. Şubat ayına göre TEFE artışını olumsuz etkileyen faktör ise özellikle kamu imalat sanayi fiyatlarının petrol ürünleri fiyatlarındaki artış nedeniyle yükselmesidir. Özel imalat sanayiinde alt sektörler göre fiyat artışları önemli farklılık göstermiş ve genel fiyat artışı yüzde 1,3 olmuştur. İhracata yönelik giyim eşyası, ana metal ve deri mamulleri sektörlerinde fiyat artışları, genel artışın üzerinde gerçekleşmiştir. Elektrik-gaz fiyatlarının Mart ayında yüzde 0,1 oranında gerilemesi de toptan eşya fiyatlarındaki artışı sınırlamıştır.

Grafik 3: TEFE ve Tarım Dışı TEFE

Yıllık Yüzde Değişim

Aylık Yüzde Değişim

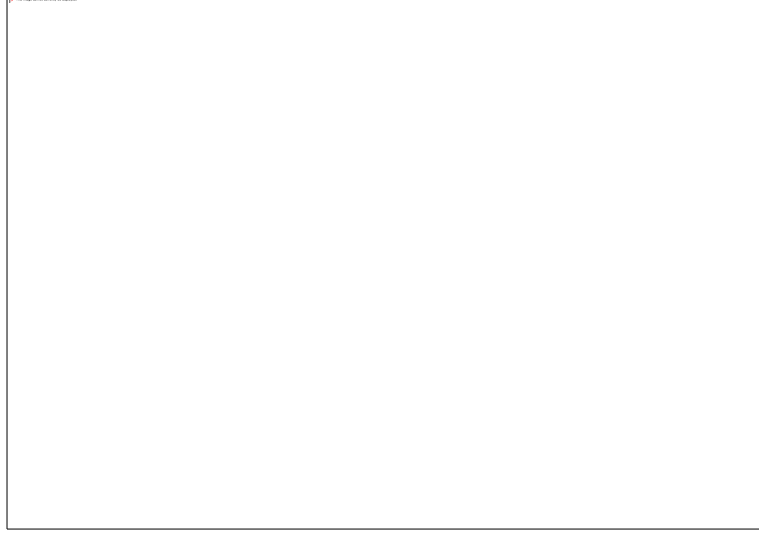

Kaynak: TCMB, DİE.

II. İLERİYE YÖNELİK BEKLEYİŞLER

8. Mart ayı fiyat artışları, Şubat ayında belirginleşen enflasyondaki düşüş eğilimine hız kazandırmıştır. Şubat ayı enflasyonu açıklandıktan hemen sonraki anketlerden elde edilen sonuçlar, enflasyon beklentilerinin giderek yıl sonu hedefine doğru yaklaştığını göstermektedir (Grafik 4). Beklentilerin altında gerçekleşen Mart ayı fiyat artışlarının, bu eğilimi daha da güçlendireceği tahmin edilmektedir.

Grafik 4: TCMB Beklenti Anketine Göre Yıl Sonu Enflasyon Bekleyişleri

Kaynak:TCMB.

9. Bugüne kadar olduğu gibi, önümüzdeki dönemde de mevcut ekonomik programın kararlılıkla uygulanması, maliyet ve talep yönlü enflasyonist baskıları önleyecek ve enflasyondaki düşüş eğiliminin hızlanmasına katkıda bulunacaktır. Bu çerçevede, kamu ve özel kesimin enflasyon hedefi ile uyumlu fiyat ve gelirler politikaları izlemeleri de üretim kaybına neden olmaksızın enflasyon hedefine ulaşılmasını sağlayacak temel unsur olacaktır.

10. Döviz kurundaki istikrarın sürmesi ve kamu fiyat artışlarının hedeflenen enflasyon oranına uygun olarak seyretmeye devam etmesi, üretim maliyetleri ve beklentileri olumlu etkileyecek ve yıl sonu enflasyon hedefinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunacaktır. Bütün bu olumlu gelişmelere rağmen, uluslararası piyasalarda ham petrol fiyatlarındaki yükselişin sürmesi ve hizmet fiyatlarındaki katılığın devam etmesi risk unsurları olarak karşımıza çıkmaktadır.

11. Ancak, enflasyonda belirginleşen düşüş eğiliminin arkasındaki temel iktisadi nedenlerin önümüzdeki dönemde de fiyat artışlarını iki yolla düşürmesi beklenmektedir. Birincisi, iktisadi temellerdeki düzelmenin enflasyonu etkilemesi “anında” olmamakta, belli bir gecikmeyle bu düzelve fiyat artışlarına yansımaktadır. Dolayısıyla, bu gecikmeli etki nedeniyle enflasyondaki düşüş eğiliminin önümüzdeki aylarda da sürmesi beklenmektedir. İkinci ve daha önemli unsur, enflasyonu düşüş eğilimine sokan yürürlükteki iktisadi politikaların ödün verilmeden sürdürüleceği gerçeğidir. Bu iki unsurun etkisi dikkate

alındığında, yukarıda değindiğimiz risklerin olumsuz etkilerinin giderileceği ve enflasyondaki düşüş eğiliminin süreceği tahmin edilmektedir.

III. MERKEZ BANKASI FAİZ ORANLARI

12. Bu değerlendirmeler ışığında, Bankamız bünyesindeki Bankalararası Para Piyasası ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Repo – Ters Repo Pazarı'nda uygulamakta olduğumuz kısa vadeli faiz oranlarının 8 Nisan 2002 tarihinden itibaren aşağıdaki gibi düşürülmesine karar verilmiştir:

- a) **Gecelik Faiz Oranları:** Borçlanma faiz oranımız yüzde 54'den yüzde 51'e düşürülürken, borç verme faiz oranımız yüzde 61'den yüzde 58'e düşürülmüştür.
- b) **Bir Haftalık Faiz Oranları:** 1 haftalık borçlanma faiz oranımız yüzde 55'den yüzde 52'ye düşürülmüştür.